

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул." 50 Дивизија " бр.6, 1000 СКОПЈЕ

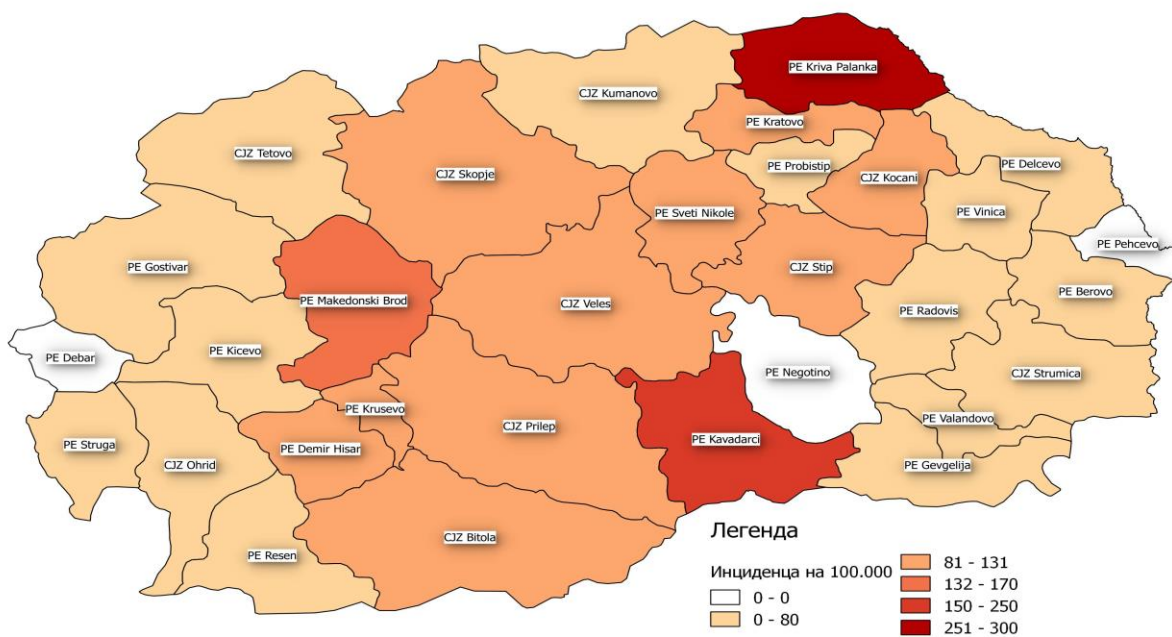
Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛА И ПРЕВЕНЦИЈА НА ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СЛЕДЕЊЕ И НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Република Северна Македонија
во месец **октомври, 2019**

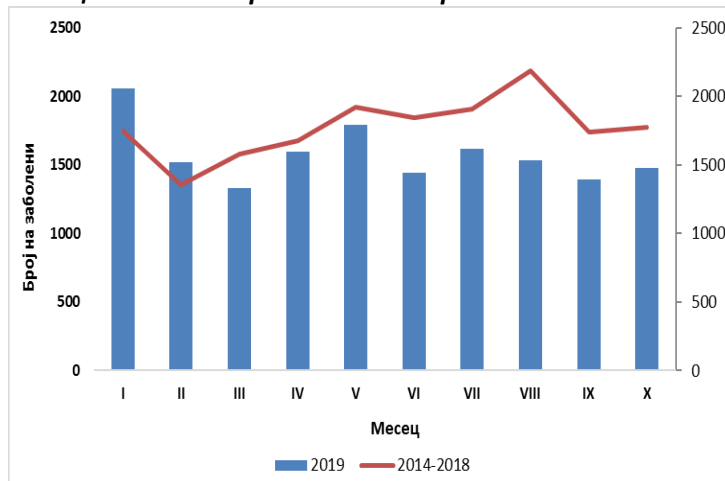
Скопје, 12.11.2019

Во текот на месец октомври 2019 година, во Република Северна Македонија се регистрирани вкупно **1.477** заболени лица од акутни заразни заболувања (без грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **71,4 на 100.000 жители**.

Во текот на месец октомври се бележи зголемување на вкупниот број на заболени лица за 6,0% во однос на претходниот месец септември. Во однос на октомври 2018, како и во однос на аритметичката средина за периодот 2014–2018, се регистрира намалување на пријавените лица од акутни заразни заболувања за 1,0% и 16,9% соодветно. (Графикон 1)

Во вкупниот број на заболени во 2019 година, регистрираните случаи во месец октомври учествуваат со 9,5%. Кумулативниот број на заболени во 2019 е зголемен во однос на кумулативата за истиот период во 2018 година за 16,1%.

Графикон 1. Број на заболени од заразни болести по месеци во 2019 и аритметичка средина за 2014-2018

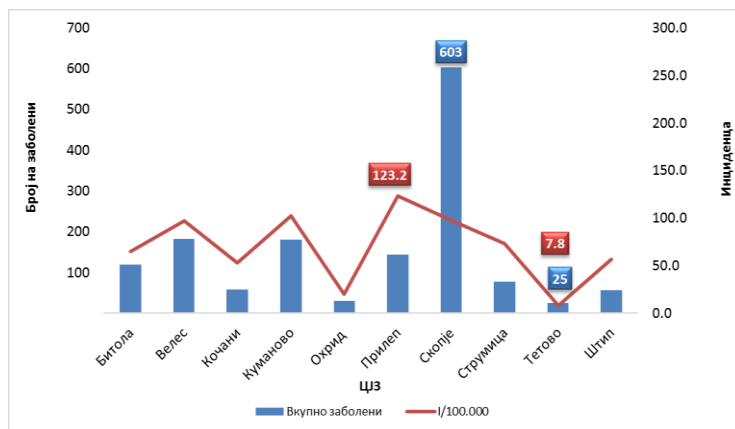
Во месец октомври, најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ се регистрирани на територија на ЦЈЗ Скопје (n=603 или 40,8%), а најмал во ЦЈЗ Тетово (n=25 или 1,7%). (Табела 1 во Прилог)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ е регистрирана на територијата на ЦЈЗ Прилеп (I=123,2/100.000), а најниска во ЦЈЗ Тетово (7,8/100.000). (Графикон 2)

Највисока инциденца на ниво на ПЕ е регистрирана на територијата на К.Паланка (I=267,6/100.000). (Картограм)

Не се регистрирани заболени лица на територијата на ПЕ Пехчево и Неготино. (Табела 1 во Прилог)

Графикон 2: Број на заболени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во октомври, 2019

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во октомври учествуваат со 98,0% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 70,0/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во октомври, 2019

Заболување	Број	I/100.000
Ентероколитиси	717	34.7
Овчи сипаници	548	26.5
Вирусен хепатитис А	35	1.7
Салмонелози	34	1.6
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	27	1.3
Инфективна мононуклеоза	25	1.2
Инфекции предизвикани од E. Colli	22	1.1
Скарлатина	18	0.9
Шуга	16	0.8
Вирусен хепатитис Б	6	0.3
Вкупно	1448	70.0

Првите две најчести заразни заболувања (ентероколити и овчи сипаници), учествуваат со 85,6% во вкупниот број на заболени, а со 87,4% во десетте најчесто регистрирани акутни заразни заболувања во месец октомври 2019 година.

Во текот на месец октомври, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **ентероколитите** со вкупно 717 заболени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 48,5%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 49,5%.

Во однос на претходниот месец септември 2019, се регистрира намалување на бројот на заболени од ентероколити за 26,0%. Во однос на месец октомври 2018, како и во однос на аритметичката средина 2014-2018, во овој месец се регистрира намалување од 16,2% и 34,2%, соодветно.

Во вкупниот број на регистрирани ентероколити во 2019, пријавените случаи во октомври учествуваат со 11,7%, додека во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2019 година, ентероколити учествуваат со 39,2%.

Кумулативниот број на заболени од ентероколити во 2019 е намален за 17,2% во однос на кумулативата за истиот период во 2018.

На второ место по број на регистрирани заболени во месец октомври се **овчите сипаници**, со 548 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 37,1%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања со 37,8%.

Во однос на претходниот месец септември 2019, се регистрира зголемување на бројот на заболени лица за 2.2 пати. Во однос на месец октомври 2018, како и во однос на аритметичката средина 2014-2018, во овој месец се регистрира зголемување од 51,4% и 35,0%, соодветно.

Во вкупниот број на пријавени овчи сипаници во 2019, бројот на заболени во октомври учествува со 9,3%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2019 година, учеството на овчите сипаници е 37,8%.

Кумулативниот број на заболени од овчите сипаници во 2019 е зголемен за 46,2% во однос на кумулативата за истиот период во 2018 година.

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи**, најголем број од заболувањата во месец октомври припаѓаат на **цревни заразни заболувања** (n=839; 56,8%) со инциденца од 40,5/100.000. (Графикон 3)

Од нив, најголем број, процент (n=717; 85,5%) и највисока инциденца (I=34,7/100.000) чинат пријавите на ентероколити. На второ место во оваа група се 35 случај на вирусен хепатитис А (4,2%; I=1,7/100.000), следуваат 34 случаи на салмонелози (4,1%; I=1,6/100.000). Пријавени се 27 бактериски алиментарни инфекции и интоксикации, 22 случаи инфекции предизвикани од E. coli и 4 случаи на шигелоза.

На второ место во месец октомври е групата на **капкови заразни заболувања**. Пријавени се 594 заболени (40,2%) со инциденца од 28,7 на 100.000 жители. (Графикон 3)

Од нив, најголем број и процент чинат пријавите на овчи сипаници (n=548 или 92,3%), со инциденца од 26,5/100.000, следуваат 25 заболени лица од инфективна мононуклеоза (4,2%; I=1,2/100.000). Во оваа група регистрирани се 18 случаи на скарлатина и по еден случај на голема кашлица, заразни заушки и мали сипаници.

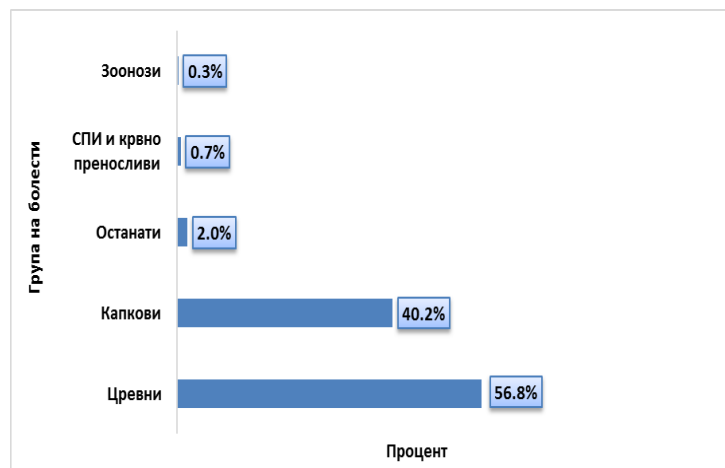
Во групата на **зоонози**, во месец октомври, регистрирани се 4 заболени лица (0,3%; I=0,2/100.000). Регистрирани се 3 случаи на ехинококоза и една бруцелоза. (Графикон 3)

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во октомври се регистрирани 29 случаи (2,0%; I=1,4/100.000).

Од нив, најбројни (n=16; 55,2%) се случаите на заболени од шуга со инциденца од 0,8/100.000. Во групата, пријавени се 6 случаи на бактериски менингит, по три случаи на вирусен енцефалитис и вирусни менингит и еден случај на неодреден вирусен хепатитис.

Во групата на регистрирани **сексуално и крвно преносливи инфекции** без ХИВ/СИДА (n=11; 0,3%. I=0,2/100.000), во текот на месец октомври пријавени се 6 случаи на вирусен хепатитис Б, 3 случаи на вирусен хепатитис Ц и два случаи на инфекции со хламидија. (Графикон 3)

Графикон 3: Структура на заболени по групи на заболувања во октомври, 2019

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на октомври, регистрирани се 6 нови случаи на ХИВ/СИДА. Сите новорегистрирани случаи се ХИВ позитивни, од машки пол. Во однос на возрастната дистрибуција – два се од возрастната група од 30-39 и по еден случај од возрастните групи 20-29, 40-49, 50-59, и 60-69 години. Од регистрираните, три лица се припадници на МСМ и три од хетеро популацијата. Според местото на живеење, два случаи се од Битола, а по еден од Штип, Велес, Скопје и Крива Паланка.

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 31.10.2019), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2019 изнесува 454.

Од вкупниот број на досега регистрирани случаи за кои има податок (n=450):

- 102 лица починале, а
- 348 лица живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните заболувања, во октомври 2019 година, регистрирани се 9 заболени лица (без туберкулоза), со инциденца $I=0,4/100.000$ жители. (Табела 2 во Прилог)

Пријавени се 6 лица со вирусен хепатит Б, истите согласно Календарот за имунизација не подлежат на вакцинација и не се вакцинирани.

Во месец октомври регистриран е само еден нов случај на мали сипаници од Скопје. Се работи за 2-годишно машко дете, според вакциналниот статус детето не е вакцинирано против мали сипаници. Дијагнозата е поставена клинички и лабораторски.

Во месец октомври, регистриран е еден случај со голема кашлица. Случајот е 2-годишно дете од Скопје, дијагнозата е поставена лабораторски. Во однос на вакциналниот статус, детето не е вакцинирано согласно Календарот за имунизација.

Пријавено е едно лице со заразни заушки од Скопје, на возраст од 33 години. Нема податок за вакциналниот статус, а дијагнозата е поставена клинички.

Во текот на октомври, од страна на Клиниката за детски болести е пријавен вториот АФП случај во 2019. Станува збор за женско дете на 2-годишна возраст од Скопје, детето има примено една ОПВ и една ИПВ вакцина. ИЈЗ заедно со ЦЈЗ Скопје направиле увид на КДБ, а од заболеното дете и од контактиот се земени материјали за вирусолошко испитување кои се испратени во Референтната лабораторија за ентеровируси на СЗО во Софија, Р. Бугарија.

ЕПИДЕМИИ

Во тек на месец октомври **пријавени се три епидемии на заразни болести** до ИЈЗ.

Во месец октомври, на 28.10.2019 година, ПЕ Пробиштип пријави епидемија на вирусен хепатитис А со три епидемиолошки поврзани случаи од основно училиште во Пробиштип, трите хоспитализирани. Од страна на епидемиолошката служба се превземени следните противепидемиски мерки: рутинско пријавување на заболените, епидемиолошко истражување со изготвување на епидемиолошка анкета, откривање/следење на контакти, хоспитализација, дезинфекција на опрема и површини, совет за редовно и правилно одржување на личната и колективната хигиена, здравствено-воспитна дејност.

На 25.10.2019 година, ЦЈЗ Штип пријави епидемија на салмонелоза кај лица кои консумирале слатки за време на прослава во конфекција – од слаткарница од Крива Паланка.

Во епидемијата заболеле 11 лица, од нив 5 биле хоспитализирани. ЦЈЗ Штип во соработка со АХВ и ДСЗИ направија увиди во конфекцијата и земени се брисеви од раце од вработени, копрокултура од вработените, брисеви од работни површини и мостри од храна. Препорачани се соодветни санитарно-хигиенски и противеписемски мерки.

Во текот на месец октомври 2019 година, регистрирана е епидемија на алиментарна инфекција предизвикана од ентеробактерии на територијата на ЦЈЗ Скопје. Во епидемијата заболеле 3 лица, сите биле хоспитализирани. Сите регистрирани заболени лица консумирале храна од една гостилница во општина Карпош. Епидемиолошката служба при ЦЈЗ Скопје заедно со претставници од подрачната служба на ДСЗИ и АХВ извршија санитарно-хигиенски и епидемиолошки увиди во гостилницата. При увидите земени се мостри од храна, брисеви од работни површини, како и брисеви од вработените. Од страна на ЦЈЗ Скопје предложени се соодветни санитарно-хигиенски и противеписемски мерки, а објектот е затворен од страна на ДСЗИ. Епидемијата е одјавена на 18.10.2018.

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец октомври регистрирани се **три смртни случаи**.

Првиот случај е 58-годишна жена од Кичево со дијагноза на *Dg. Вирусен хепатитис Б*. Била заболена на 01.03.2019, а починала на 02.10.2019 година. Според вакциналниот статус, лицето не била вакцинирана против вирусен хепатитис Б.

Второто починато лице е од машкиот пол на 54-годишен возраст со *Dg. Вирусен хепатитис Ц* и со други пропратни коморбидитети од Скопје. Хоспитализиран на КИБФС, починала на 11.10.2019 година.

Третиот случај е 84-годишен маж од Скопје со дијагноза на *Dg. Вирусен хепатитис Б* и со други пропратни коморбидитети. Заболена на 18.10.2019, хоспитализирана на КИБФС, починала на 28.10.2019 година. Според вакциналниот статус, лицето не бил вакциниран против вирусен хепатитис Б.

ГРИП

Согласно извештајот на Flu News Europe за состојбата со грип во сезоната 2019/2020 во Европа, активноста на вирусот на инфлуенца во Европа е со низок интензитет. Само неколку земји пријавиле детекција на спорадични инфлуенца вирусни инфекции, преку редовниот и сентинел системот за надзор кај кои се докажани инфлуенца А(30) и инфлуенца Б(19).

Во текот на октомври, од почетокот на сезоната, заклучно со 44-та недела, во Република Македонија на групни пријави за грип пријавено е вкупно 80 заболено лице ($I=3,9/100.000$). Од нив, најголем број на заболени се регистрирани од ПЕ Гостивар ($n=15$), ЦЈЗ Куманово ($n=14$) и ЦЈЗ Тетово ($n=14$). Највисока инциденца ($25,2/100.000$) е регистрирана на територијата на ПЕ Дебар.

Во однос на дистрибуцијата на заболени по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во најголемата возрастна група од 15-64 години 38 случаи (47,5%), а највисока инциденца од $9,5/100.000$ се регистрира кај децата на возраст од 5-14 години.

Во Вирусолошката лабораторија на ИЈЗ од почетокот на сезоната 2018/2019 пристигнати се 24 хумани материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во овој Билтен е даден приказ на евидентираните *Пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици*, пристигнати во ИЈЗ во текот на месец октомври, 2019 година ($n=633$).

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 10 ЦЈЗ и 3 ПЕ. Во најголем број се пристигнати пријави од микробиолошките лаборатории кои се наоѓаат на територијата од ЦЈЗ Скопје ($n=447$; 70,6%), ЦЈЗ Битола ($n=54$ или 8,5%) и ЦЈЗ Штип ($n=38$ или 6,0%).

Од пристигнатите пријави, најчесто докажани/ изолирани причинители во месец октомври се: *MRSA* (n=175; 27,7%), *HPV* (n=84; 13,3%) и *HBsAg+* (n=42; 6,6%). (Табела 4 - Прилог)

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици покрај пријавените *MRSA*, пријавени се резистенции за: *E. coli* (n=5), *Klebsiella spp.* (n=3), по две пријави за *Pseudomonas aeruginosa* и *Acinetobacter spp.* *ESBL* и по една пријава за резистенција кај *Klebsiella pneumoniae*, *Pseudomonas spp.* и *Proteus vulgaris*.

Во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција (без *MRSA*), најголем број се пријавени од микробиолошката лабораторија во Клиничка Болница Битола (n=10), по два се од ЦЈЗ Скопје и клиника Жан Митрев - Скопје и една пријава од лабораторијата на ПЕ Кичево.

Од вкупно пријавените во 2019 година, регистрирани се 39 пријави за ентероколит, 7 случаи на бактериски алиментарни инфекции и интоксикаци, по 5 случаи на случаи на вирусен хепатит Б и инфективна мононуклеоза, 4 случаи на салмонелози, 3 пријави на мали сипаници, по 2 пријави за вирусен хепатит Ц, овчи сипаници и ТБЦ и по една пријава на бактериски менингит, шигелоза, ХИВ/СИДА и вирусен енцефалит – West Nile.

По земја на живеалиште на странските државјани, најголем број (44) се жители на Косово, 6 се од Швајцарија, по три се од Германија и САД, 3 од Србија, по два жители на БиХ, Белгија, Словенија и Турција и по еден е жител на Италија, Велика Британија, Бугарија, Романија, Полска, Франција.

Кузмановска Г., Караџовски Ж., Ставридис К., Кочински Д., Балажи Љ., Микиќ В., Положани Е., Цветановска Ж., Столеска Илиоска Р., Исмани М.

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец октомври, **регистраани се 11 пријави** за заразно заболување кај странски државјани кои престојувале во Република Северна Македонија.

Од пријавените во месец август, 5 се случаи на ентероколитис, два случаи на ТБЦ и по еден случај на салмонелози, шигелоза, бактериски алиментарни инфекции и интоксикаци и инфективна мононуклеоза.

Во однос на земјата на живеалиште на странските државјани, пријавените се од Косово (n=9) и по еден од Словенија и Србија.

Во текот на 2019 година, заклучно со крајот на месец октомври, пристигнати се вкупно 73 пријави за заразно заболување регистрирано кај странски државјани кои престојувале во Р. С. Македонија.